

Q&A's COVID-19 FUNDEREND ONDERWIJS

Versie van 30 november 2021

Waarom blijven de scholen in het funderend onderwijs open in de huidige situatie?

Voor de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren is het van groot belang dat zij fysiek naar school kunnen blijven gaan. Zeker voor leerlingen in een kwetsbare positie is dat cruciaal. Wel gelden in het onderwijs aanvullende maatregelen om verspreiding van het virus te voorkomen, zodat de scholen verantwoord open kunnen zijn.

Welke aanvullende maatregelen gelden er per 28 november voor de scholen?

Aan scholen is eerder al dringend geadviseerd om de basisregels na te leven en activiteiten op school te beperken tot het primaire proces van lesgeven. De volgende aanvullende maatregelen zijn ingevoerd:

- Er geldt een *mondkapjesplicht* bij verplaatsing in en rond de school (zoals trappenhuis, aula/kantine, wc en gangen) voor leerlingen en personeel in het V(S)O en voor het personeel van het PO en S(B)O. Leerlingen van groepen 6, 7 en 8 wordt dringend geadviseerd om bij verplaatsing een mondkapje te dragen.
- Alle leerlingen in het vo en de leerlingen van de groepen 6, 7 en 8 van het PO en S(B)O krijgen het advies om *tweemaal in de week preventief te testen*. Dat geldt ook voor al het onderwijspersoneel van deze sectoren dat op school werkt, ook als zij gevaccineerd zijn. Dit aangepaste beleid wordt zo spoedig mogelijk uitgewerkt door het ministerie van OCW in overleg met het onderwijsveld. Scholen worden op korte termijn verder geïnformeerd over het proces, waarna zij vervolgens ouders/verzorgers verder inlichten.
- Kinderen in de basisschoolleeftijd met milde klachten blijven nu ook thuis (er is sprake van een aanscherping van het snottebellenbeleid, alleen 0 – 4-jarigen zijn nog uitgezonderd). Kinderen hoeven niet thuis te blijven bij bekende chronische luchtwegklachten, astma of hooikoorts (zonder koorts of benauwdheid).
- Alle scholen wordt dringend geadviseerd om cohortering toe te passen op het niveau van groepen/klassen (kleinere bubbels binnen een klas of groep kan alleen als de ruimte het toelaat en dit niet leidt tot minder onderwijs op school).
- Scholen hanteren gespreide pauzes.
- Alle scholen wordt dringend geadviseerd indien mogelijk looproutes in en rondom het gebouw in te richten, waardoor sprake kan zijn van éénrichtingsverkeer.
- Alle leerlingen die dat kunnen, moeten zoveel mogelijk *zelf naar school* en naar huis gaan. Het gaat er om dat het halen en brengen van leerlingen door ouders/verzorgers niet plaatsvindt als een leerling zelf naar school kan. Leerlingen die niet alleen naar school kunnen, worden door maximaal één persoon gebracht.

Het zal scholen even tijd kosten om aan aangescherpte maatregelen in en om de school invulling te geven. We gaan ervan uit dat scholen dit zo spoedig mogelijk invoeren.

Het is begrijpelijk dat onderwijspersoneel, leerlingen en ouders/verzorgers zich zorgen maken om hun gezondheid, nu de besmettingen in de hele samenleving oplopen. Het is voor het verantwoord open kunnen houden van het onderwijs ontzettend belangrijk dat basismaatregelen goed worden nageleefd. Dat betekent dus: handen wassen, hoesten en niezen in je elleboog, goed ventileren, geen handen schudden en elkaar de ruimte geven. Daarnaast blijft iedereen met klachten thuis, totdat een negatieve testuitslag is ontvangen. Ook geldt dat alle huisgenoten in quarantaine moeten als er iemand besmet is, of je nu beschermd bent of niet beschermd.¹

¹ Bent u beschermd, oftewel bent u meer dan 14 dagen geleden volledig gevaccineerd of in de afgelopen 6 maanden van corona hersteld? Dan gaat u in quarantaine (blijft thuis) en u laat zich 5 dagen na de testdatum van uw huisgenoot testen bij de GGD. U moet daarvoor een testafspraak maken. Is de test van dag 5 negatief? Dan stopt de thuisquarantaine.

Daarnaast zijn de basisregels voor het onderwijs nader uitgewerkt:

- Onderwijspersoneel dat geen les geeft (of anderszins in het belang van leerlingen op school moet zijn) werkt thuis. Teamvergaderingen vinden online plaats;
- Ouders/verzorgers en andere externen die niet betrokken zijn bij het primaire proces van lesgeven komen niet in de school, tenzij dit echt niet anders kan. Het houden van fysieke open dagen is ook niet mogelijk;
- Alle volwassenen houden 1,5 meter afstand van elkaar. Dit geldt niet voor leerlingen.;
- Vieringen vinden plaats zonder externe aanwezigen; ouders/verzorgers kunnen dus niet komen kijken naar het kerstspel of bij de Sinterklaasviering.

Welke voorwaarden gelden bij het invoeren van aanvullende maatregelen?

Een schoolbestuur mag aanvullende maatregelen invoeren, hiervoor gelden de voorwaarden:

- Het schoolbestuur moet de noodzaak en proportionaliteit van eventuele aanvullende maatregelen onderbouwen²;
- De aanvullende maatregelen moeten passen binnen de besluiten die het kabinet heeft genomen op basis van advisering door het OMT;
- Daarbij moet in elk geval de medezeggenschap betrokken worden. Het is belangrijk dat het schoolbestuur aan leerlingen en ouders/verzorgers in duidelijke taal uitlegt waarom de school tot deze maatregel(en) besluit.

Wat betekent de mondkapjesplicht voor het funderend onderwijs?

De mondneusmaskers worden weer verplicht voor iedereen in het V(S)O en dit geldt nu ook voor alle volwassenen in PO en S(B)O. Leerlingen van groep 6, 7 en 8 wordt dringend geadviseerd om een mondneusmasker te dragen. Het mondneusmasker wordt gedragen wanneer zij zich voortbewegen in de school. Ook dragen zij een mondneusmasker bij verplaatsing tussen de school en de fietsenstalling of in het leerlingenvervoer. Bij het gebruik van mondneusmaskers is goede instructie over goed gebruik en goede toepassing van handhygiëne van belang. Leerlingen en medewerkers hoeven geen mondneusmasker te dragen, als zij zich op een vaste zit- of staanplaats bevinden. Docenten hoeven geen mondneusmasker te dragen als zij door de klas lopen of een vaste zit- of staanplaats hebben. De verplichting om een mondneusmasker te dragen geldt daarnaast niet voor personen die vanwege een beperking of een ziekte geen mondneusmasker kunnen dragen of opzetten of daarvan ernstig ontregeld kunnen raken.

Er zijn scholen die als schooleigen aanvullende maatregel met instemming van de MR het dragen van een mondkapje in het po verplicht stellen. Mag dat?

Ja, dat mag. In dat geval is het onderdeel van het schooleigen veiligheidsbeleid.

Is het verplicht om een mondneusmasker te gebruiken in het leerlingenvervoer?

Voor het leerlingenvervoer van leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs en leerlingen in de bovenbouw (groepen 6, 7 en 8) van het speciaal (basis)onderwijs gelden de volgende regels:

- De chauffeur doet voor de rit een gezondheidscheck bij de leerlingen.
- Leerlingen moeten zoveel mogelijk afstand bewaren tot de chauffeur.
- Leerlingen dragen een mondneusmasker (tenzij dit niet mogelijk is).
- De chauffeur draagt een chirurgisch mondneusmasker.

Bent u niet beschermd, oftewel bent u niet volledig gevaccineerd of heeft u langer geleden corona gehad? Dan blijft u thuis en laat u zich zo snel mogelijk én 5 dagen na het laatste contact met uw huisgenoot testen. U moet daarvoor een testafspraak maken. Is de test van dag 5 negatief? Dan stopt de thuisquarantaine.

Krijgt u klachten na de negatieve testuitslag? Blijf dan altijd thuis en laat u opnieuw testen.

² Het bestuur moet ook rekening houden met de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Bij het handhaven van een verplichting zal de school zorgvuldig de proportionaliteit in acht moet nemen: het belang van de leerplicht weegt immers ook zwaar. Het is daarom belangrijk dat de school hier een goed gesprek over voert met leerlingen, ouders/verzorgers en personeel.

Voor wie geldt het preventief zelftesten?

Het zelftestadvies wordt aangescherpt. Voor leerlingen van de groepen 6, 7 en 8 in het primair onderwijs en het speciaal (basis)onderwijs, alle leerlingen van het voortgezet (speciaal) onderwijs en al het onderwijspersoneel op scholen geldt: twee keer per week thuis een preventieve zelftest doen, zo nodig met behulp van ouders of andere verzorgers.³ Als de test positief is, gaan de leerling of het personeelslid (en de rest van het huishouden) in quarantaine en laten zich testen in de GGD-teststraat. Dit dringende test-advies geldt voor iedereen, dus ook voor gevaccineerden. Alleen personen die recent een corona-infectie hebben doorgemaakt (minder dan 8 weken na positieve test) hoeven niet te testen.

Waar kunnen zelftesten worden besteld?

Scholen ontvangen de testen voor hun leerlingen in groep 6, 7 en 8. Gezien de grote aantallen vraagt het tijd om dit proces in te richten. Hoe het precies in zijn werk zal gaan, werkt het ministerie van OCW uit in overleg met het onderwijsveld. Scholen worden op korte termijn verder geïnformeerd over het proces, zij zullen vervolgens ouders/verzorgers verder inlichten. Zelftesten voor VO-leerlingen en onderwijspersoneel kunnen -zoals al gebruikelijk was- worden aangevraagd in de zelftesten [aanvraagmodule CoTeRo](#). In de [vragenmodule](#) van CoTeRo vind je antwoorden op de meest gestelde vragen.

Mogen basisschoolkinderen met milde verkoudheidsklachten nog naar school?

Nee, dat mag niet meer. Voor alle leerlingen in het funderend onderwijs geldt dat zij bij klachten thuis moeten blijven. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd geldt dus ook dat zij bij milde verkoudheidsklachten thuis moeten blijven en zich moeten laten testen. Zij mogen niet naar de basisschool, het speciaal (basis) onderwijs of buitenschoolse kinderopvang voordat zij getest zijn en een negatief resultaat hebben. Wordt het kind niet getest? Dan mag het kind pas weer naar school als het kind ten minste 24 uur volledig klachtenvrij is.

Deze aanpassing van het beleid moet nog nader uitgewerkt worden. We vragen ouders er begrip voor te hebben dat de GGD mogelijk nog anders adviseert of dat ze mogelijk langer op een testuitslag moeten wachten. Het is belangrijk dat kinderen met milde klachten niet meer naar school gaan zonder een negatieve testuitslag. Om de scholen verantwoord open te laten zijn, roepen we roepen ouders op hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.

Hoe moet een school gespreide pauzes hanteren?

Scholen maken zelf de afweging hoe gespreide pauzes georganiseerd worden, bijvoorbeeld door dit per afdeling te organiseren. Scholen moeten daarbij zoveel mogelijk contacten tussen verschillende klassen/groepen voorkomen.

Hoe zit het met 1,5 meter afstand?

Het houden van 1,5 meter afstand is in de samenleving verplicht. Voor het onderwijs geldt een uitzondering: onderwijspersoneel en leerlingen in en rond de school hoeven geen 1,5 meter afstand te houden tot elkaar. Voor de volwassenen (personeel, evt. aanwezige ouders/verzorgers, externen etc.) geldt het dringende advies om 1,5 meter afstand tot andere aanwezige volwassenen te houden.

³ Om op basisscholen besmettingen sneller op te sporen en verspreiding te verminderen, worden dus alle leerlingen van groepen 6, 7 en 8 van de basisschool en voor alle volwassenen (die als beschermd en niet-beschermd worden beschouwd) geadviseerd om zich tweemaal per week preventief te zelftesten.

Mogen scholen van de maatregelen die dringend worden geadviseerd afwijken, zoals bijvoorbeeld het niet hanteren van gespreide pauzes?

De maatregelen die nu gelden, dienen ervoor te zorgen dat we het onderwijs verantwoord open kunnen houden. Aan scholen is daarom dringend geadviseerd om de basisregels na te leven en activiteiten op school te beperken tot het primaire proces van lesgeven. Daarnaast zijn niet voor niets deze aanvullende maatregelen ingevoerd. Wij verwachten dan ook dat als scholen afwijken van een van de dringende adviezen voor cohortering, looproutes en gespreid pauzeren dit op een doordachte en onderbouwde wijze wordt gedaan. Scholen dienen bij afwijking van de maatregelen te beoordelen of hiermee de gezondheid van de leerlingen is gediend. Uiteraard kan het altijd voorkomen dat er enig vorm van maatwerk noodzakelijk of wenselijk is. Op welke wijze een school uitvoering geeft aan dergelijke adviezen betreft uiteindelijk schoolbeleid.

Primaire proces van lesgeven

Aan scholen wordt dringend geadviseerd om de activiteiten op school te beperken tot het primaire proces van lesgeven. Wat betekent dat voor zorg-, sociaal emotionele begeleiding en ondersteuningsactiviteiten (zoals de schoolmaatschappelijk werkers, logopedisten, orthopedagogen en psychologen) in de school?

Als een dergelijke activiteit in het belang van leerlingen noodzakelijk is, en het is niet mogelijk om het op een alternatieve manier te organiseren, dan kan deze activiteit in de school plaatsvinden. Ook voor een dergelijke activiteit gelden de (aanvullende) maatregelen die op de locatie gelden.

Zijn inspecteurs externen?

De medewerkers van de Onderwijsinspectie zijn formeel externen, maar zij mogen wel gewoon op school komen als zij dat nodig vinden. Dit is in het belang van het primaire onderwijsproces. De Inspectie van het Onderwijs blijft dus toezicht houden. Een fysiek bezoek zal altijd vooraf besproken worden met het onderwijsbestuur. Indien mogelijk zal gebruik gemaakt worden van digitale hulpmiddelen.

Hoe moeten de school omgaan met vieringen, zoals Sinterklaas?

Het is toegestaan om sinterklaasactiviteiten te organiseren. De Sinterklaasviering, evenals Kerst, Pasen, musical en andere vieringen zijn in vrijwel alle gevallen onderdeel van het onderwijsprogramma met een belangrijke socialiserende functie. Geadviseerd wordt om dit alleen te organiseren in een groep/klas, dus er geen grootschalig schoolevenement van te maken. Ook voor een dergelijke activiteit gelden namelijk de maatregelen die op de locatie gelden, dus cohortering, looproutes en het gebruik van mondneusmaskers. Alle vieringen vinden daarnaast plaats zonder ouders/verzorgers als toeschouwer. De Sint zelf is wel welkom, maar dient zich wel aan de maatregelen te houden.⁴ OCW verwacht dat een school hier de juiste afweging in kan maken.

Hoe moeten we als school omgaan met open dagen?

Alle activiteiten die niet direct gerelateerd zijn aan het geven van onderwijs te annuleren of op een alternatieve manier te organiseren. Dit geldt dus ook voor fysieke open dagen.

Quarantaine

Kinderen en jongeren raken ook besmet. Is de strategie groepsimmunititeit opbouwen?

Nee. Het advies blijft gelden dat kinderen met klachten zich laten testen bij de GGD en thuis de uitslag afwachten.

⁴ Het is overigens zo dat we de ruimte bieden, zo lang de school kan inschatten dat dit noodzakelijk is (om bijv. onderwijspersoneel hiermee te ontlasten, dus als het niet anders kan een externe als Sint). Scholen hoeven de Sint natuurlijk niet naar school te laten komen.

Wat betekent de algemeen aangescherpte quarantaineregels voor het onderwijs?

Omdat de besmettingen in de hele samenleving weer oplopen, zijn de quarantaineregels aangescherpt: alle huisgenoten moeten in quarantaine als er iemand besmet is, ongeacht of zij beschermd zijn of niet-beschermd.

Onderwijspersoneel, kinderen en jongeren zijn daarvan niet uitgezonderd.⁵ Dat heeft ook gevolgen voor het onderwijs. Het betekent dat er vaker en meer leerlingen, docenten en ander onderwijspersoneel in quarantaine moeten. We weten inmiddels hoe groot de gevolgen van dergelijke coronamaatregelen op de ontwikkeling van leerlingen kunnen zijn. We vragen scholen hier rekening mee houden. Zowel door zo goed als mogelijk de verspreiding van het virus tegen te gaan, als door bijvoorbeeld het tijdelijk aanbieden van onderwijs op afstand.

Wat wordt er van scholen verwacht als de docent of leerlingen in quarantaine zitten?

Veel scholen zullen al voorbereid zijn op afwezigheid van docenten en leerlingen in verband met quarantaines of besmettingen op school. Hierbij staan zowel het tegengaan van verspreiding van het virus als continuering van onderwijs centraal. Denk hierbij aan communicatie naar ouders/verzorgers en leerlingen; onderwijsaanbod en afstandsonderwijs; en afstemming met bestuur en gemeente.

Scholen worden gevraagd om zoveel mogelijk met ouders/verzorgers en leerlingen te overleggen over de mogelijkheden om leerlingen in thuisquarantaine, afstandsonderwijs te geven. De keuze voor afstandsonderwijs is nadrukkelijk de professionele keuze van de school. Dit kan dan ook niet door individuele ouders/verzorgers worden afgedwongen. Het spreekt voor zich dat scholen niet aan het onmogelijke kunnen worden gehouden.

Wanneer mag een school sluiten?

Het schoolbestuur heeft de bevoegdheid een school tijdelijk gedeeltelijk of geheel te sluiten, en over te stappen op afstandsonderwijs. Het bestuur besluit alleen tot sluiting van een school:

- Nadat de GGD een advies heeft uitgebracht over besmettingen op de school en de beperking van het verspreidingsrisico en dit advies het best opgevolgd kan worden door het sluiten van de school en het overgaan op afstandsonderwijs⁶; of
- Indien organisatorisch geen andere mogelijkheid bestaat, doordat te veel personeelsleden ziek zijn of in quarantaine moeten, en geen vervanging beschikbaar is.

Bij sluiting van een school neemt het schoolbestuur contact op met de gemeente en de inspectie via het hiervoor ingerichte meldpunt. Daarbij wordt ook gevraagd hoe de continuïteit van het onderwijs wordt gewaarborgd. Een school meldt het ook als ze weer open gaan. Een gedeeltelijke schoolsluiting hoeft niet te worden gemeld bij de inspectie.

Vaccinatie

Krijgt onderwijspersoneel voorrang op een boosterprik?

Nee. Vaccins bieden nog steeds een goede bescherming tegen ziekenhuis- en IC-opnames.⁷ Een booster draagt bij aan een blijvend hoge bescherming. De booster is effectief in het zorgen voor een versterkte immuunrespons bij kwetsbare personen bij wie de immuniteit lager is. Om deze redenen krijgen de ouderen nu als eerste de boostervaccinatie. Daarna komen de 60-plussers aan de beurt en uiteindelijk mag iedereen een booster halen. Een boostervaccinatie levert geen substantiële bijdrage aan het verminderen van het huidige hoge aantal besmettingen. Effectiever is het opvolgen van de basisregels, en dat jongeren en volwassenen die dat nog niet hebben gedaan zich laten vaccineren. De vaccinatiegraad onder docenten is hoog (+ 90%), de vaccinatiegraad onder jongeren vraagt aandacht (62% van de 12- 17-jarigen is volledig gevaccineerd).

⁵ Alle huisgenoten gaan in quarantaine, ongeacht leeftijd.

⁶ Indien de school sluit na advies van de GGD, dient met de GGD overlegd te worden wat er wel en niet kan op het gebied van noodopvang. Zodat bijvoorbeeld de leerlingen van ouders/verzorgers in cruciale beroepen wel kunnen worden opgevangen. Leerlingen die in quarantaine moeten, kunnen niet alsnog op school opgevangen worden.

⁷ De bescherming tegen ziekenhuisopnames en ernstige klachten is nog steeds heel goed, voor alle vaccins meer dan 90%.

Wat kunnen we als school doen om jongeren te stimuleren zich te laten vaccineren?

Veel jongeren hebben nog steeds vragen over het vaccineren tegen het coronavirus. Het blijft belangrijk dat jongeren op basis van betrouwbare informatie hun eigen keuze maken om zich wel of niet te laten vaccineren, het is dus niet aan de ouders⁸. Een open gesprek over vaccineren kan jongeren hierbij helpen, het liefst in een vertrouwde omgeving, zoals school. Het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI) heeft [lesmateriaal](#) ontwikkeld over de biologie achter het mRNA-vaccin. Het materiaal is gratis te bestellen en geschikt voor onder- en bovenbouw vmbo, havo en vwo. Op [Wikiwijs](#) staat veel open lesmateriaal voor verschillende niveaus. Jongeren kunnen ook op www.coronavaccinatie.nl/jongeren meer informatie vinden over het vaccin.

Ventilatie

Waar is informatie te vinden over de ventilatie op scholen?

Ruimte-OK heeft een [praktische handreiking](#) over optimale ventilatie voor scholen. Hierin staan algemene maatregelen die uw school kan nemen. Bijvoorbeeld extra ventilatieroosters aanbrengen. Of extra luchten in de pauzes. Daarnaast is het advies om luchtroosters altijd open te laten. En als de luchtkwaliteit slecht is kunnen tussen de lessen door, de ramen en deuren 5 minuten tegen elkaar open worden gezet.

Onderwijsactiviteiten uitgelicht

Hoe moeten we omgaan met praktijkgerichte lessen?

Op momenten dat leerlingen onderwijs volgen op een mbo locatie of in een (leer)bedrijf worden zij geacht aan de protocollen/richtlijnen te voldoen die op die locatie gelden. Betreft het een vo-locatie (ook van een verticale instelling), dan gelden de regels voor het voortgezet onderwijs. Bepaalde onderwijsactiviteiten, zoals stages, lob-activiteiten en leerwerkplekken vinden buiten het schoolgebouw plaats. Ook voor 'hybride' vormen van onderwijs geldt dat deze voor een deel buiten de school worden gevolgd. Hiervoor geldt ook dat leerlingen worden geacht aan de protocollen/richtlijnen te voldoen die op de betreffende locatie gelden.

Wat betekenen de huidige maatregelen bewegingsonderwijs/Lichamelijke opvoeding?

- Deze lessen kunnen doorgaan. Tijdens de lessen doen docenten er goed aan zoveel mogelijk afstand te bewaren tot de leerlingen en gymzalen goed te ventileren. De leerlingen van groep 6, 7 en 8 in het PO en het VO dragen een mondkapje als zij zich naar de les begeven. In de kleedkamers en de gymzaal mag het mondkapje af.
- Het dringende advies voor cohortering betekent dat een schoolklas wel kan sporten binnen en buiten school maar alleen met de eigen klas. Sportdagen en toernooien wordt op dit moment ontraden om contact tussen verschillende klassen te voorkomen.
- Het gebruik van het coronatoegangsbewijs (CTB) is verplicht voor onder meer sportbeoefening op binnensportlocaties. Deze verplichting geldt niet voor leerlingen tot en met 17 jaar tijdens een georganiseerde jeugdactiviteit. Een leraar die kinderen wegbrengt voor schoolzwemmen of begeleidt met de gymles is tevens uitgezonderd van de CTB-plicht, aangezien dit om het verrichten van beroeps- en bedrijfsmatige werkzaamheden gaat. Voor ouders/verzorgers of vrijwilligers geldt voor het wegbrengen van kinderen (in het kader van de zwemles, sportbeoefening) wel een CTB-plicht bij betreden van de publieke binnenruimte van de sportlocatie. Er is overigens geen publiek meer toegestaan.

Hoe om te gaan met zingen tijdens de (muziek)les?

Het is toegestaan om binnen en buiten te zingen, dat geldt dus ook tijdens de (muziek)les.

⁸ Jongeren van 16 en 17 jaar mogen zelf beslissen of ze een coronavaccinatie nemen, bij 12 t/m 15 jaar geldt dat als de jongere na weigering van de ouders/verzorgers de coronavaccinatie blijft willen hij daar ook het recht toe heeft.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
